

koji je tada živio u Veneciji i za koga je mati mu kraljica Beatrica tražila poslije Kolomanove smrti herceštvo hrvatsko. Sada ne preostade ni Zadranima drugo, nego izmiriti se kako tako s Venecijom, što oni i urade 1247., razumije se, pod veoma teškim uvjetima, jer su odsada imali primati gradskoga kneza, koga im dužd pošlje, nijesu se smjeli ženiti iz Hrvatske, a suviše još preuzeše Mlečani upravu svih gradskih prihoda i stadoše po volji raspolažati zadarskim brodogradnjom i momcima sposobnima za oružje.

Građanski rat u Hrvatskoj. Glavni razlog, s kojega je Bela tako brzo i u tolikoj mjeri popustio Veneciji, ima se tražiti u istovremenom građanskom ratu u Hrvatskoj, jer je trebalo osujetiti, da se Venecija u nj ne uplete. Povod je dala stara prepirka između Trogira i Spljeta poradi sela Ostroga, koje su Spljećani smatrali svojim uza sve to, što je Trogiranima uspjelo, da su kralja Belu nagovorili, da im ga je potvrdio posebnom ispravom, u kojoj su bila izbrojena njihova prava i posjedi (16. maja 1242). Rat je među obje općine planuo odmah po kraljevu odlasku u Ugarsku, a dobrza okupe se oko njih i razni velikaši, tako da se složiše dvije stranke: trogirski ili kraljevska (na čelu joj Bribirski knez Stjepko) i spljetska ili protukraljevska. Odmah se u početku pokazalo, da je trogirski stranka jača, naročito na moru, pa stoga Spljećani potraže i nađu saveznike u omiških Kačića, Poljičana, humskoga kneza Andrije i bosanskoga bana Matije Ninoslava, koji odluči slabost Ugarske i Hrvatske po tatarskoj najezdi iskoristiti što bolje može. Vojna bosanskoga bana bješe najbolje svjedočanstvo o ozbiljnosti hrvatskih događaja, pa stoga povjeri Bela jednu četu hercegu i banu Dioniziju (od plemena Türje), svomu drugu iz djetinjstva, da ukroti Spljet, dok je s drugom sâm pošao protiv bosanskoga bana Ninoslava. Kraljevske su vojske ljeti 1244. postigle potpuni uspjeh na oba kraja. Herceg i ban Dionizije prisili oružjem u ruci Spljet, da mu se predao i onda sklopio mir s Trogirom, odrekavši se Ostroga. Osim toga Spljet se obveže, da će birati gradskim knezom kraljevskoga čovjeka, predati šest talaca i položiti ponovo prisegu vjernosti. Kralj Bela opet natjerao je bana Ninoslava na pokornost i sada potvrdio darovnicu svoga brata Kolomana bosanskoj crkvi na Đakovo i desetinu u Usori, Solima i Donjim Krajima, a za izvršenje toga morao je jamčiti ban Ninoslav sa svojim velikašima. Od tada vladao je u Bosni do banove smrti (oko 1250.) mir, a međutim dade Bela na sudskom danu u Stolnom Biogradu (20. aug. 1245.) okruniti svoga petgodišnjega sina